

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 10 czerwca 2015 r.

PS-KNPS.431.2.20.2015.EK

Pani
Iwona Pawlos
Dyrektor
Placówki Opiekuńczo –
Wychowawczej
„Serbski Kącik”
w Świdnicy

SPRAWOZDANIE Z KONTROLI

W związku z pismem Nr ZEW.441.627.2015.ZA Dyrektora Gabinetu Rzecznika Praw Dziecka w sprawie rzekomych nieprawidłowości w zakresie:

1. przestrzegania procedury przenoszenia wychowanków do innych placówek opiekuńczo – wychowawczych tego samego typu,
2. zapewniania wychowankom specjalistycznej pomocy psychologicznej i pedagogicznej,
3. stosowanych metod wychowawczych (w szczególności kary w postaci zabierania telefonów komórkowych, wyjmowania drzwi z łazienki),
4. sposobu odnoszenia się Dyrektora Zespołu Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Świdnicy do wychowanków,

została przeprowadzona w dniu 20 maja 2015 roku w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Serbski Kącik” w Świdnicy kontrola w trybie uproszczonym. Podstawą podjętych czynności kontrolnych było Zarządzenie Nr 174 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 maja 2015 roku oraz upoważnienie Nr PS-KNPS.0030–144/15 wydane przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu w dniu 12 maja 2015 roku.

Kontrolę w placówce opiekuńczo – wychowawczej przeprowadził zespół inspektorów w składzie: Edyta Kubicka – starszy inspektor wojewódzki – przewodnicząca zespołu oraz

Honorata Borowiec – starszy inspektor wojewódzki – kontroler. Kontrolę wpisano do książki kontroli pod Nr. 1/2015.

Na podstawie przyjętych do protokołu ustnych oświadczeń Dyrektora, dwóch wychowawców pełniących dyżur oraz czterech z pięciu wychowanków placówki zgodnie z normą art. 4a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustalono następujący stan faktyczny i prawny:

Przestrzeganie procedury przenoszenia wychowanków do innych placówek opiekuńczo – wychowawczych tego samego typu,

Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Serbski Kącik” w Świdnicy przy ul. Serbskiej 27 dysponuje 9 miejscami dla dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność w pieczy zastępczej. W dniu kontroli w placówce umieszczonych było 6 chłopców, z których jeden przebywa w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Babimoście (16 l.), w związku z tym nie ma go w Placówce na co dzień. Trzech wychowanków to osoby pełnoletnie, pozostała dwójka jest w wieku 17 i 13 lat. Uczęszczają oni do szkół, najmłodszy do IV klasy szkoły podstawowej (w trybie nauczania indywidualnego), starsi do techników i szkół zasadniczych. Osoby pełnoletnie ponadto z tytułu wykonywania pracy lub praktyk zawodowych otrzymują wynagrodzenie. W placówce opiekę nad nimi sprawuje czterech wychowawców.

Na dzień kontroli w placówce były trzy wolne miejsca. W okresie ostatnich 12 miesięcy przyjęto 7 wychowanków. Pięcioro powróciło do domu, troje usamodzielniało się i również powróciło do domu. W celu wyjaśnienia zarzutu odnośnie przenoszenia dzieci za karę do innych placówek, przeprowadzono rozmowy z podopiecznymi „Serbskiego Kącika”. Jeden z wychowanków (P.S.) stwierdził, że *„czworo wychowanków w przeszłości za karę” zostało umieszczonych w „Serbskim Kąciku”*. Z oświadczenie Dyrektora Zespołu wynika:

- Wychowanek T. M. został przyjęty od razu do Placówki „Serbski Kącik” na własną prośbę, nie był przenoszony. Obecnie już nie przebywa w Placówce.
- Rodzeństwo dwóch braci P., zostało przeniesione z innej placówki Zespołu do „Serbskiego Kącika” w trybie art. 108 ustawy o w.r.s.p.z. Chłopcy zostali o takich planach poinformowani i spisali stosowne oświadczenie. Konieczność ich przeniesienia wynikała z pilnej potrzeby znalezienia miejsca dla sześciuosobowego rodzeństwa. Jeden z braci przebywa w MOW, drugi został usamodzielniony.

- Wychowanek A.D. został przeniesiony na własną prośbę. Obecnie przebywa w MOW. Jego sprawa była już wyjaśniana podczas poprzednich kontroli Urzędu Wojewódzkiego przeprowadzonych w Zespole, w wyniku których nie stwierdzono nieprawidłowości.
- Wychowanek A. M. został przeniesiony w związku z łamaniem wszystkich zasad obowiązujących w Placówce, w której mieszkał. Po powrocie z odwyku zaproponowano mu więc zamieszkanie z młodzieżą w jego wieku. Chłopiec niestety ponownie wpadł w nałóg narkotykowy, po niedługim czasie usamodzielniał się i odszedł z Placówki.
- Wychowanek D.S. przeniesiony w związku z licznymi i narastającymi konfliktami z innymi wychowankami.

Równocześnie ten sam wychowanek (P.S.) dodał, jakoby *”wychowawca Adam Wolski został z dnia na dzień z „Serbskiego Kącika” przeniesiony do innej placówki”*. Z wyjaśnień Dyrektora Zespołu i samego wychowawcy jasno wynika, że rzeczywiście został on przeniesiony. Otrzymał taką propozycję i miał miesiąc na podjęcie decyzji i wyrażenie zgody lub nie w tej sprawie. Decyzję podjął dobrowolnie, bez nacisków osób trzecich.

Również ten sam wychowanek (P.S.) stwierdził, że *„jest podejrzany przez Dyrektora o kradzież swoich dokumentów”*. Z wyjaśnień Dyrektora wynika, że rzeczywiście w niewyjaśnionych okolicznościach zaginęły jego dokumenty, natomiast sprawę wyjaśniano i niestety do końca nie zostało ustalone co się z nimi stało.

(dowód: akta kontroli str.5, 6, 6a-d,7, 15-20, 21-24)

Zapewnianie wychowankom specjalistycznej pomocy psychologicznej i pedagogicznej

W Zespole Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Świdnicy zatrudnionych jest dwóch psychologów, jeden pedagog i jeden terapeuta. Specjaliści prowadzą zajęcia terapeutyczne z wytypowanymi dziećmi oraz na bieżąco i na wniosek udzielają wsparcia w sytuacjach trudnych i kryzysowych. Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora Zespołu, obecnie na terenie Placówki „Serbski Kącik” specjaliści nie prowadzą zajęć terapeutycznych, jedynie najmłodszy wychowanek tej Placówki uczęszcza na zajęcia z psychologiem do jego gabinetu w siedzibie Zespołu Placówek. Przyjęto również zasadę, że zawsze w przypadku konieczności zorganizowania doraźnego zastępstwa w „Serbskim Kąciku” za nieobecnego wychowawcę, jest tam wprowadzany psycholog.

Z wypowiedzi wychowawców Placówki wynika, że obecnie nie ma problemów z podopiecznymi. Wcześniej w przypadku wychowanka M.F, zapewniono mu zajęcia terapeutyczne na terenie PCPR w Świdnicy z zakresu przeciwdziałania zachowaniom agresywnym. Inny wychowanek z powodu trudności w nauce, miał możliwość skorzystania z korepetycji z przedmiotów ścisłych prowadzonych przez jednego z wychowawców. Z wypowiedzi podopiecznego (P.S.) wynika, że *„można w każdej chwili otrzymać pomoc w nauce, ale zawsze uzależnione jest to od zaangażowania samych wychowanków”*. Najmłodszy podopieczny bierze również udział w zajęciach na terenie Placówki pn. Centrum Przyjaźni Dziecięcej prowadzonej przez Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Chorych „SERCE” w Świdnicy.

Dwójka, z czwórki wychowanków z którymi przeprowadzono rozmowy stwierdziła ponadto, *„że nie wiedzą co robią specjaliści, jak się nazywają – psycholog i terapeuta, że niechętnie tam (do biura) chodzą, bo w biurze roznoszą się plotki, jest natomiast kontakt z pedagogiem”*. Dwójka pozostałych wychowanków natomiast nie miała w tym zakresie uwag.

(dowód: akta kontroli str. 8-9)

Stosowane metody wychowawcze (w szczególności kary w postaci zabierania telefonów komórkowych, wyjmowania drzwi z łazienki)

Z wypowiedzi wychowanków wynika, że najczęściej stosowane kary to *„Zakaz wyjść poza dom, brak dostępu do komputera, zakaz oglądania telewizji, potrącenia z kieszonkowego. Nie ma natomiast zwyczaju zabierania telefonów komórkowych”*. Taka sytuacja miała miejsce raz, gdy jeden wychowanek (czasowo przyjęty na trzy dni z powodu remontu w jego placówce), podczas ciszy nocnej używał telefonu – grając na nim w różne gry. Wychowankowie „Serbskiego Kącika” nie spotkali się na terenie swojej Placówki z sytuacją, by drzwi od łazienki były wyjmowane za karę, za palenie papierosów. Dla dorosłych podopiecznych, którzy uzależnieni są od nałogu nikotynowego, wydzielono odrębne miejsce do palenia poza domem.

(dowód: akta kontroli str. 10-12)

Sposób odnoszenia się Dyrektora Zespołu Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Świdnicy do wychowanków

Podczas rozmowy osób kontrolujących z wychowankami, dwóch z nich (P.S., D.F.) potwierdziło, że Dyrektor Zespołu zwracała się do nich w sposób niecenzuralny, np. podczas

rozmowy dotyczącej kradzieży, której dopuścił się jeden z chłopców. Inny wychowanek (M.F.) natomiast tylko „słyszał o takich zachowaniach, ale nie był ani ich świadkiem, ani sam bezpośrednio tego nie doświadczył”. Również jedna z wychowawczyń stwierdziła, że dwóch podopiecznych (A.J., M.S.) w przeszłości skarżyło się odnośnie zachowań Dyrektora Zespołu, który jakoby zwracał się do nich niecenzuralnie i ich wyzywał (dotyczy wychowanka przyłapanego przez Dyrektora na ucieczce i wychowanki zachowującej się nieetycznie). Padło też stwierdzenie od jednego podopiecznego (P.S.), że „Dyrektor jest świetnym menadżerem, natomiast nie umie rozmawiać z dziećmi”. Inni podopieczni nie wskazywali w rozmowach na trudności w porozumiewaniu się z Dyrektorem.

Nadmienić jednocześnie należy, że o opisanych wyżej sytuacjach mówiono w czasie przeszłym, że miały one miejsce kiedyś. Ponieważ ten sam problem od co najmniej dwóch lat jest wciąż zgłaszany do różnych osób i instytucji, w związku z nim były również prowadzone kontrole w Zespole przez instytucje zewnętrzne, Starosta Świdnicki jesienią 2014 r. złożył doniesienie do Prokuratury odnośnie nieprawidłowości w Zespole Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Świdnicy. Obecnie toczy się postępowanie wyjaśniające w tej sprawie.

Podczas rozmów z wychowankami „Serbskiego Kącika”, dwóch z nich (P.S., M.F.) i jeden z wychowawców (z dwoma rozmawiano) zwrócili uwagę, że mają poczucie, że ich Placówka jest gorzej traktowana niż inne Placówki Zespołu. Wskazano na niesprawiedliwy rozdział talonów na buty i paczek żywnościowych. Z wyjaśnień Dyrektora i udostępnionej dokumentacji wynika, że wszystkie dary są przekazywane proporcjonalnie do liczby dzieci lub ich potrzeb, wynikających np. z wieku wychowanków. W związku z tym sumaryczna wartość talonów dla „Serbskiego Kącika” dla czwórki podopiecznych wyniosła 400 zł, czyli po 100 zł dla każdego, natomiast w innych placówkach Zespołu średnia ta oscylowała w granicach od 40 zł do 62 zł dla każdego dziecka. Podobnie przedstawia się sytuacja z paczkami żywnościowymi, w których młodsze dzieci dostają więcej słodczych i drobnych darów niż dorośli podopieczni. Nadmienić jednocześnie należy, że Dyrektor Zespołu pozyskując darowizny różnego typu od zaprzyjaźnionych firm, może sam zdecydować komu i w jakiej ilości przekazać potrzebne produkty czy rzeczy (zgodnie z jego wiedzą i zgłaszanymi przez wychowawców potrzebami). Fakt przebywania w „Serbskim Kąciku” w większości pełnoletnich i już dorabiających mężczyzn dodatkowo przemawia za doborciem innego kryterium przy rozdziale darowizn niż w przypadku małych dzieci. Istotnym jest, iż żaden z podopiecznych „Serbskiego Kącika” podczas rozmów nie skarżył się na brak jedzenia lub jego jakość, czy na brak odzieży, podręczników oraz środków czystości. Wyposażenie pokoi chłopców (pełnoletni mieszkają w oddzielnych pokojach) jest

odpowiednie. Inne pomieszczenia Placówki przeznaczone do dyspozycji podopiecznych to kuchnia z częścią jadalną, duży salon wyposażony w zestaw stołowy, kanapę, fotele, szafki i szafy oraz telewizor i komputer, łazienki oraz część na poddaszu.

(dowód: akta kontroli str. 10-14,)

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych nie wydaje się zaleceń, natomiast niezależnie od wyników doniesienia złożonego do Prokuratury, uczula się cały personel do przestrzegania właściwych postaw etycznych i zachowań ogólnie akceptowanych.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 52 ust. 5 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), kierownik jednostki kontrolowanej w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania sprawozdania ma prawo przedstawić do niego stanowisko, nie wstrzymuje to jednak realizacji ustaleń kontroli.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Dorota Ciołkowska
Z-CIA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej
.....
(kierownik jednostki kontrolującej)

Do wiadomości:

1. Biuro Rzecznika Praw Dziecka, ul. Przemysłowa 30/32, 00-450 Warszawa,
2. a/a